

21-24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2006, ΑΘΗΝΑ

12ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νευροενδοκρινολογίας

Ελπιδοφόρα μηνύματα για την αντιμετώπιση της παχυσαρκίας, της σύγχρονης μάστιγας από την οποία πάσχουν ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι σε όλο τον κόσμο, δίνουν οι δοκιμές ορμονικών παραγώγων με ανορεξιογόνο δράση.

Οι δοκιμές αυτές έχουν θετικά αποτελέσματα, καθώς στόχος της ιατρικής επιστήμης είναι η παρέμβαση στις ορμόνες και τους υποδοχείς του, που ως βασική τους δράση έχουν τη ρύθμιση της πρόσληψης τροφής και της κατανάλωσης ενέργειας.

Αυτό τόνισαν οι ενδοκρινολόγοι Σ. Τσαγκάρης και Ν. Θαλασσινός, πρόεδροι της Οργανωτικής Επιτροπής του 12ου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νευροενδοκρινολογίας, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από τις 21 μέχρι και 24 Οκτωβρίου 2006.

Ένα από τα ορμονικά συστήματα που συζητήθηκε εκτενώς στο συνέδριο, σε σχέση με την παχυσαρκία και τον μεταβολισμό, είναι αυτό το ενδοκανναβινοειδών. Το σύστημα αυτό αποκαλείται έτσι γιατί τα μόριά του που παράγονται στον οργανισμό μας μοιάζουν με αυτά που περιέχονται στην γνωστή μας κάνναβη (θεωρείται η μαριχουάνα του εγκεφάλου μας). Το σύστημα αυτό όταν έχει αυξημένη δραστηριότητα οδηγεί σε αυξημένη πρόσληψη τροφής, καθώς και σε αυξημένη λιπογένεση.

Πρόσφατα βρέθηκε ένα νέο φάρμακο, το rimonabant, που αναστέλλει τη δραστηριότητα του συστήματος των ενδοκανναβινοειδών με ευεργετικά αποτελέσματα στη μείωση του σωματικού βάρους και την κεντρική εναπόθεση λίπους. Το φάρμακο αυτό αναμένεται να κυκλοφορήσει σύντομα και θα αποτελέσει ένα σημαντικό βοήθημα στη φαρμακευτική αντιμετώπιση της παχυσαρκίας.

Επίσης ένα άλλο από τα ορμονικά συστήματα που συζητήθηκε στο συνέδριο είναι το σύστημα της μελανοκορτίνης. Οι διαταραχές του συστήματος αυτού αποτελούν τη συχνότερη μορφή γενετικής παχυσαρκίας, δηλαδή παχυσαρκίας που οφείλεται σε βλάβη γονιδίου.

Όγκοι της υπόφυσης

Σημαντικό ρόλο στην κλινική νευρο-

ενδοκρινολογία έχουν οι όγκοι που δημιουργούνται στον ενδοκρινή αδένά της υπόφυσης, ο οποίος βρίσκεται στη βάση του εγκεφάλου και έχει τεράστια σημασία για την ομαλή λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού.

Οι όγκοι της υπόφυσης αποτελούν το 10% των όγκων του εγκεφάλου και είναι από τους όγκους που σήμερα μπορούν να θεραπευθούν πλήρως. Μάλιστα αρκετοί από αυτούς χωρίς χειρουργείο, με φαρμακευτική αγωγή. Κι αυτό γιατί τα σύγχρονα φάρμακα δρουν πλέον αποτελεσματικά και μπορούν να συρρικνώσουν ένα σημαντικό ποσοστό των όγκων.

Ορισμένοι όγκοι της υπόφυσης προκαλούν συμπτώματα από αυξημένη παραγωγή ορμονών. Δυστυχώς, λόγω της ελλιπούς ενημέρωσης, οι περιπτώσεις αυτές διαφεύγουν, ενώ αν διαγνωσθούν, μπορεί να θεραπευθούν πλήρως. Για παράδειγμα ορισμένοι όγκοι της υπόφυσης παράγουν μία ορμόνη που οδηγεί σε αυξημένη παραγωγή κορτιζόλης στον οργανισμό.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη παχυσαρκίας και σε πολλές περιπτώσεις σακχαρώδη διαβήτη και υπέρταση. Υπολογίζεται ότι στη χώρα μας κάθε χρόνο πάνω από 100 ασθενείς θα αναπτύξουν τη διαταραχή αυτή (νόσος Cushing). Για το λόγο αυτό απαιτείται ευαισθητοποίηση, ώστε όταν υπάρχει υποψία ότι η παχυσαρκία, για παράδειγμα, μπορεί να μη είναι αποτέλεσμα μόνο της κακής διατροφής, να διερευνώνται τα άτομα αυτά.

Σήμερα διαθέτουμε ευαίσθητα διαγνωστικά μέσα που μπορούμε να τεκμηριώσουμε την τυχόν παρουσία της διαταραχής αυτής και να θεραπεύσουμε πλήρως τα άτομα αυτά, αρκεί ο έλεγχος να γίνεται σε εξειδικευμένα ενδοκρινολογικά κέντρα

Αυξητική ορμόνη

Μια άλλη ορμόνη που παράγεται από τους όγκους της υπόφυσης είναι η αυξητική ορμόνη. Όταν συμβαίνει αυτό, ο ασθενής αλληλάζει τα χαρακτηριστικά του προσώπου του (μεγαλώνει η μύτη, παρουσιάζει αυξημένη ρυτίδωση), μεγαλώνουν τα δάχτυλα των χεριών και των ποδιών, για το λόγο αυτό η διαταραχή αυτή ονομάζεται

μεγαλακρία. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι στους ασθενείς αυτούς δημιουργούνται σοβαρές διαταραχές στο καρδιαγγειακό και το μεταβολικό σύστημα που επηρεάζουν σημαντικά την ποιότητα ζωής και το προσδόκιμο επιβίωσης.

Εκτιμάται ότι στη χώρα μας πάνω από 1.000 ασθενείς υποφέρουν από μεγαλακρία. Η μεγάλη πρόοδος είναι ότι οι ασθενείς αυτοί σήμερα θεραπεύονται κάνοντας μία ένεση το μήνα.

Για το ποσοστό των ασθενών που δεν ανταποκρίνονται στη θεραπεία αυτή η μεγάλη πρόοδος των τελευταίων χρόνων είναι ότι αναπτύχθηκε ένα καινούργιο φάρμακο που μπλοκάρει τη δράση της αυξητικής ορμόνης και έτσι θεραπεύει ασθενείς που πριν δεν μπορούσαν να αντιμετωπισθούν. Εκτός από τους ασθενείς που πάσχουν από υπερβολική αυξητική ορμόνη, είναι και αυτοί που πάσχουν από έλλειψη αυξητικής ορμόνης. Μέχρι σήμερα η αντιμετώπιση της έλλειψης αυξητικής ορμόνης γινόταν μόνο σε παιδιά προκειμένου να επιτύχουν όσο γίνεται πιο φυσιολογικό ανάστημα.

Έρευνες όμως της τελευταίας δεκαετίας απέδειξαν πως η αυξητική ορμόνη δεν χρειάζεται μόνο για να ψηλώσουμε, αλλά έχει χρήσιμες μεταβολικές δράσεις και στην υπόλοιπη ενήλικη ζωή μας. Έτσι όταν υπάρχει έλλειψη της ορμόνης, αλληλάζει σημαντικά η σύσταση του σώματος, με αποτέλεσμα τη μείωση της μυϊκής μάζας, την επιζήμια αύξηση του λίπους, ενώ δεν είναι λίγος οι ασθενείς που παρουσιάζουν και οστεοπόρωση. Στη χώρα μας υπολογίζεται ότι ο αριθμός των ασθενών με σοβαρή έλλειψη αυξητικής ορμόνης ξεπερνά τις 2.000 άτομα. Σημαντικό ποσοστό των ατόμων αυτών μπορεί να βοηθηθεί με τη χορήγηση αυξητικής ορμόνης.

Η νευροενδοκρινολογία αποτελεί έναν από τους σύγχρονους και ταχέως εξελισσόμενους κλάδους της ιατρικής με μεγάλη συνεισφορά στην ανακάθλιψη νέων ορμονών που ρυθμίζουν σημαντικές λειτουργίες του οργανισμού όπως η ανάπτυξη, η αναπαραγωγή, η άμυνα του οργανισμού στο stress, η όρεξη, ο ύπνος, η ρύθμιση του ανοσοποιητικού συστήματος κ.λπ. **IB**